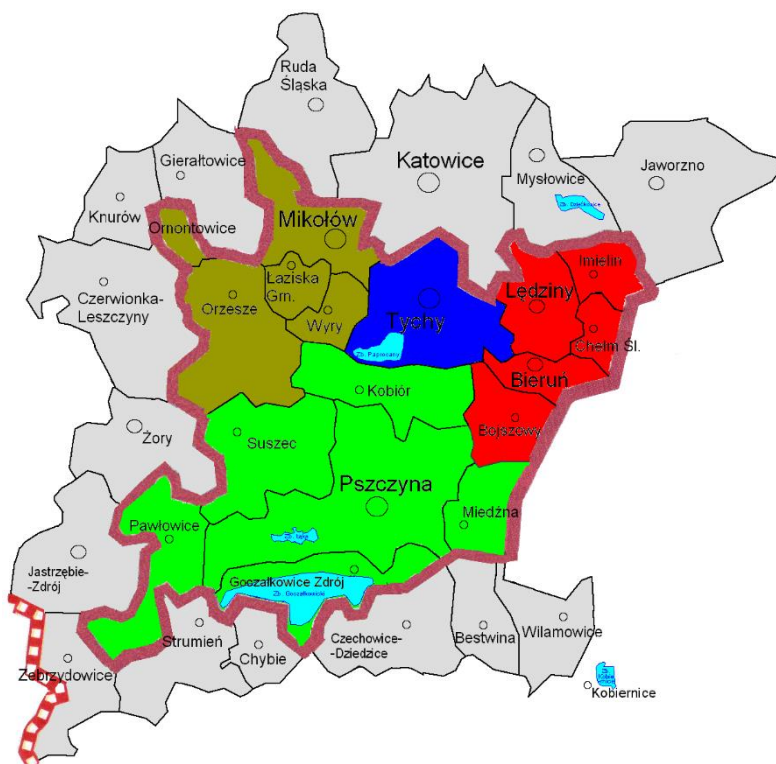

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
PSZCZYŃSKIEGO
w 2023 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczynski	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	2881	1073	1893	2305	8152
Liczba ludności	123105	59568	99 602	110 958	393233

Spis treści:

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM.	4
2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.	8
3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO.	15
4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY.	22
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.	25
6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.	27
7. OCENA SANITARNA PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	30
8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA.	35

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE PSZCZYŃSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych.

W 2023 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 3476 chorób zakaźnych, co stanowiło 22,00 % ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem.

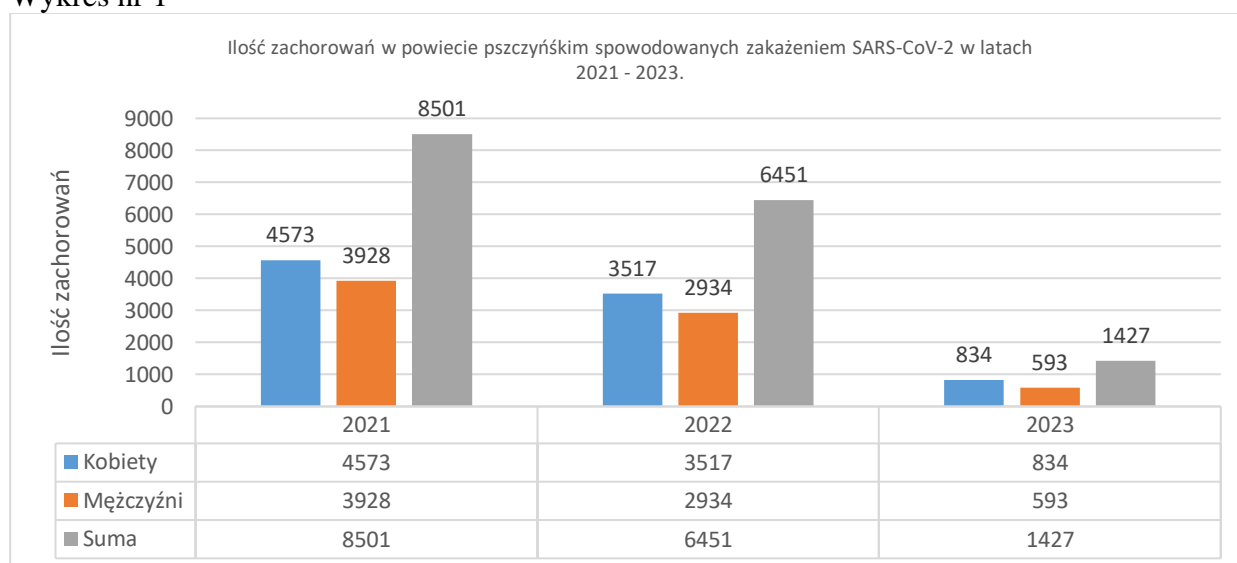
W porównaniu do 2022 r. spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne.

W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

Ogółem w 2023 r. wykazano 1427 zachorowań na COVID-19 (wykres nr 1), co stanowiło 29,80 % wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie pszczyńskim (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 3133). Zachorowało 834 kobiety i 593 mężczyzn.

Z powodu COVID – 19 ogółem z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach zmarło 11 osób w tym 1 mężczyzna z powiatu pszczyńskiego.

Wykres nr 1

W 2023 r. nieznacznie zwiększyła się liczba chorób zgłoszonych przez lekarzy zgodnie z wykazem zakażeń i chorób zakaźnych ujętym w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r.

o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 12,69 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu pszczyńskiego, wśród nich można wyróżnić między innymi:

- 14 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella;
- 40 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez Clostridioides difficile;
- 53 wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy;
- 33 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami);
- 255 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 43 u dzieci do lat 2).

Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 19,07 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu pszczyńskiego, w tym wykazano 189 płonice (wzrost w porównaniu do 2022 r. o 439,53 %), 470 osp wietrznych (spadek w porównaniu do 2022 r. o 44,6 3%) oraz 4 zakażenia wywołane przez *Streptococcus Pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych, skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 19 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapaleniem wątroby typu B, 9 wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu C, dodatkowo zarejestrowano 30 nowych nosicieli antygenu HBs i 29 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiły pojedyncze zachorowania na chorobę legionistów (*Legionelozę*), neuroboreliozę, różyczkę oraz toksoplazmozę.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 10 nowych nosicieli.

W powiecie pszczyńskim w 2023 r. zarejestrowano 5 ognisk zakażeń epidemicznych, których przyczyną wystąpienia był wirus SARS-CoV-2. W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne.

Zachorowania na grypę oraz przypadki grypopodobne występują sezonowo. Obserwuje się największy wzrost w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. W roku 2023 na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Tychach zarejestrowano 663 (w tym w powiecie pszczyńskim – 233) zachorowań na grypę potwierdzoną szybkim testem antygenowym. Zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 189. Najwięcej osób zachorowało w I kwartale analizowanego roku tj. 178, a najmniej w III kwartale tj. 1 osoba.

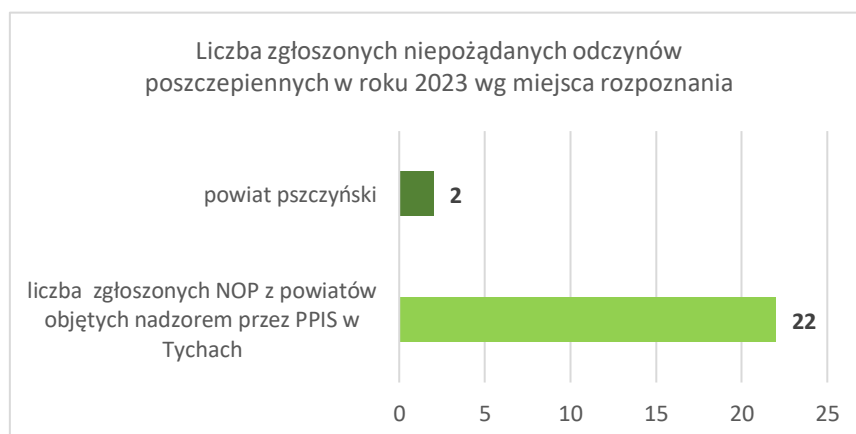
Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie pszczyńskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 40 punktach szczepień. W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 24 346 osób.

W 2023 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1532 osoby uchylające się od obowiązku szczepień, z tego w powiecie pszczyńskim – **580**. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w powiecie o 3,21 %. Wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym podejmowano działania tj. weryfikację spraw w zakresie uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych, wezwania do wykonania obowiązku szczepień, przekazanie wniosku wraz z tytułem wykonawczym w celu egzekucji administracyjnej obowiązku szczepień do Wojewody Śląskiego (zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów prawa).

W 2023 r. zarejestrowano 22 niepożądane odczyny poszczepienne, w tym 2 na terenie powiatu pszczyńskiego, które zakwalifikowano jako łagodne. (wykres nr 3).

Wykres nr 3

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień,
- przeprowadzono kontrolę instruktażową nowego punktu szczepień,
- udzielano; poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono; nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym,
- rozpoczęto dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w ramach powszechnego programu szczepień. Działania te wpisują się w realizację założeń i celów Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2023 r. obejmowała nadzorem 873 podmioty lecznicze, z czego w powiecie pszczyńskim 235, co stanowi 26,9 % ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres nr 4). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne - 8, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - 119 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek – 108 (tabela nr 1). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w powiecie pszczyńskim realizowane były przez 2 szpitale oraz 6 podmiotów realizujących inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 4

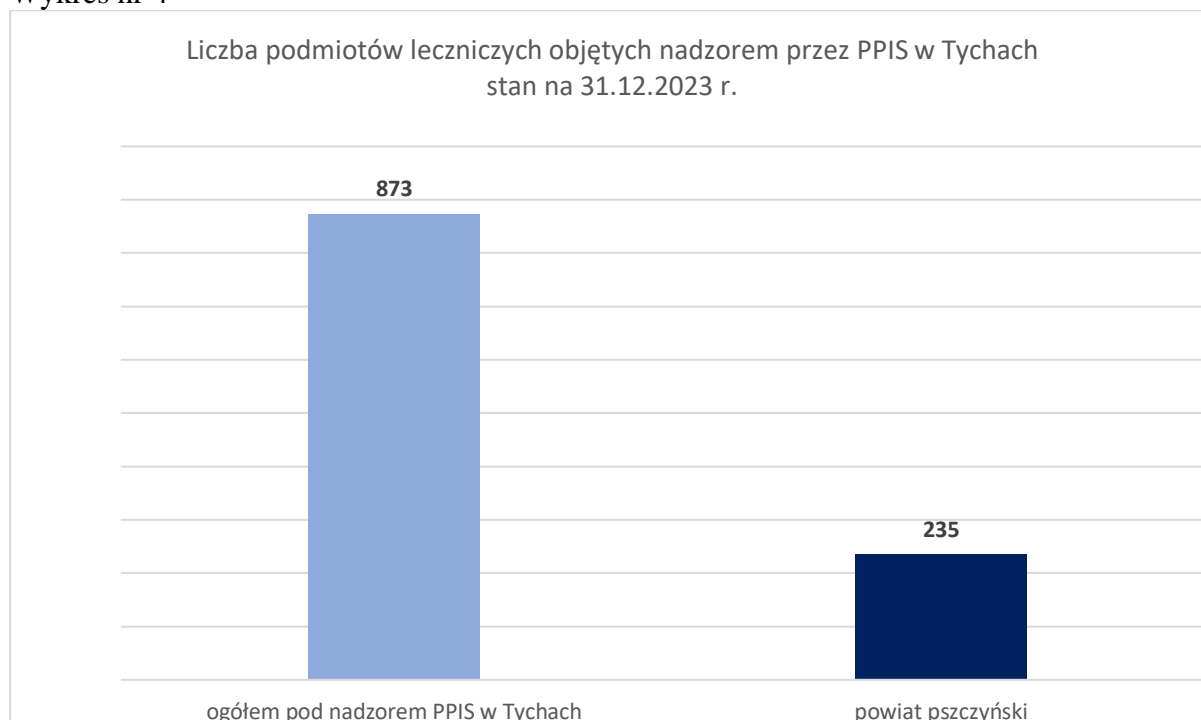

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie pszczyńskim w 2023 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	8
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	119
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	108
4	Ogółem	235

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 52 kontrole w powiecie, w tym 37 kontroli planowych, 15 ponadplanowych. Kontrole ponadplanowe dotyczyły zgłaszania podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z ich powodu z uwzględnieniem zachorowań na gripę, oceny realizacji szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych (w tym oceny procedur postępowania z preparatami szczepionkowymi), oceny rozwiązań organizacyjnych w zakresie przechowywania preparatów szczepionkowych w podmiocie leczniczym oraz rekontroli wykonania nakazu decyzji administracyjnej. Jedna kontrola wykazała nieprawidłowości dotyczące nieprawidłowej gospodarki odpadami medycznymi w podmiocie leczniczym oraz niewłaściwego stanu technicznego podłogi w gabinecie zabiegowym.

Wydano ogółem 4 decyzje administracyjne w tym: 1 nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 1 prolongującą wykonanie nakazu decyzji, 1 stwierdzającą wygaśnięcie decyzji oraz 1 decyzję płatniczą.

W 2023 r. od mieszkańców powiatu pszczyńskiego nie wpłynęły skargi do PPIS w Tychach.

Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które na bieżąco analizowano i rejestrowano. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2023 r. zarejestrowano ogółem 714 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych.

63 czynniki potwierdzające zakażenie stwierdzono u mieszkańców powiatu pszczyńskiego, co stanowiło 8,82 % wszystkich zgłoszeń. W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły czynniki potwierdzające zakażenie *Clostridioides difficile*, *Salmonella*, *Klebsiella Pneumoniae*, wirusem zapalenia wątroby typu C (HCV), *Borrelia Burgdorferi*.

Wnioski:

- Sytuacja epidemiologiczna zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie budzi zastrzeżeń. W porównaniu do lat poprzednich spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Podejmowane działania przeciwepidemiczne przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz działania mające na celu poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych, miały skuteczny wpływ na ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców powiatu pszczyńskiego.
- Konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących ochrony zdrowia publicznego w szczególności w zakresie nadzoru nad podmiotami leczniczymi ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych oraz działań prowadzonych wobec osób uchylających się od tego obowiązku.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

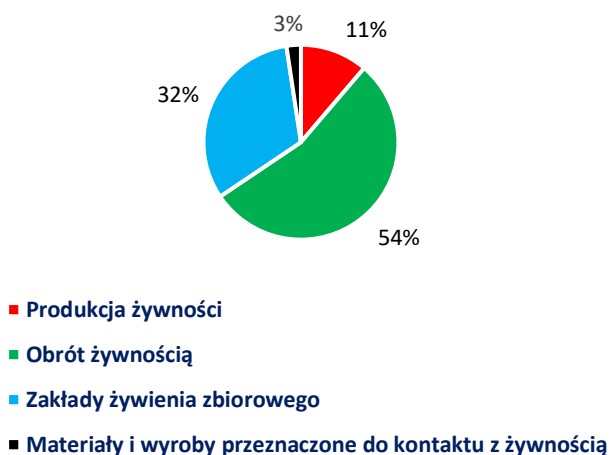
W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji. Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające odpowiednią kulturę bezpieczeństwa żywności.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2023 r. nadzorowano 4546 zakładów usytuowanych na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2023 r. wg. rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1428 kontroli urzędowych w tym 3 kontrole w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wydano 108 decyzji administracyjnych, z czego 87 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 4 dotyczące unieruchomienia zakładów i 1 zakaz wprowadzania do obrotu, 1 decyzja o odmowie zatwierdzenia oraz 1 decyzja zatwierdzająca warunkowo.

Winnych uchybień ukarano 152 mandatami karnymi. Ponadto skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia z art. 100 ust. 1 pkt 8) ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia,

1 zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym w art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448), poprzez wprowadzanie do obrotu środka spożywczego powszechnie spożywanego szkodliwego dla zdrowia lub życia.

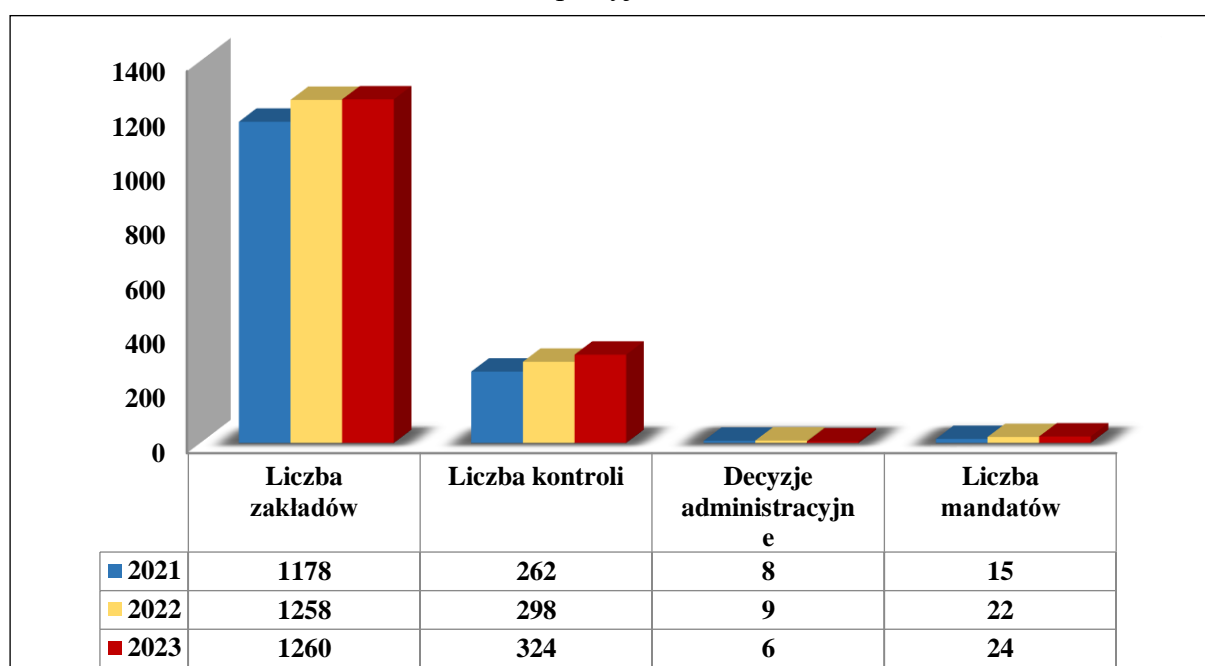
W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 616 próbek, w tym 563 próbki żywności, 7 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 20 próbek zmiotków i wytrzępek z koszyków oraz 26 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu pszczyńskiego

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się 1260 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 324 kontrole urzędowe. Wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano 24 mandatami karnymi. (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2021 – 2023

Zakłady Produkcji Żywności

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się 220 zakładów, w których przeprowadzono 34 kontrole. Wydano 2 decyzje administracyjne, nałożono 1 mandat karny.

Najczęstsze uchybienia techniczno-sanitarne to: obecność zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników zbożowo-mącznych w wytrzępkach z koszyczków do rozrost i garowania ciasta.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	4
Automaty do lodów	2
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	0
Piekarnie	26
Ciastkarnie	5
Przetwórnice owocowo-warzywne	6

Browary i słodownie	1
Zakłady garmażeryjne	3
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	1
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice koncentratów spożywczych	0
Wytwórnice suplementów diety	1
Wytwórnice substancji dodatkowych	0
Producenci pierwotni	64
Rolniczy handel detaliczny	1
Dostawcy bezpośredni	1
Producenci pierwotni Rolniczy handel detaliczny	4
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	65
Producenci pierwotni, rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	2
Producenci żywności w warunkach domowych	26
Inne wytwórnice żywności	8

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się 634 zakładów, w których przeprowadzono 170 kontroli. Wydano 2 decyzje administracyjne, nałożono 14 mandatów karnych.

Najczęstsze uchybienia techniczno-sanitarne to: pomieszczenia zakładu wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem; brudne, zakurzone i zapajęczone regały; sprzedaż środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia/dacie minimalnej trwałości; przechowywanie środków spożywczych niezgodnie z zaleceniami producenta; brak segregacji w urządzeniach chłodniczych; brak do wglądu orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników; wprowadzanie po raz pierwszy do obrotu suplementów diety, bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	355
Kioski spożywcze	18
Apteki	40
Magazyny hurtowe	43
Obiekty ruchome i tymczasowe	65
Środki transportu żywności	32
Inne obiekty obrotu żywnością	81

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2023 r. w ewidencji znajdowały się 386 zakłady, w których przeprowadzono 121 kontroli. Wydano 2 decyzje administracyjne, nałożono 9 mandatów karnych.

Najczęstsze uchybienia techniczno-sanitarne to: brak monitoringu temperatur z urządzeń chłodniczych; brak do wglądu bieżących zapisów opartych na zasadach systemu HACCP; brak do wglądu alergenów w oferowanych do konsumpcji daniach; brak segregacji w urządzeniach chłodniczych; brak zabezpieczenia gotowych potraw przed zanieczyszczeniem; brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników; prowadzenie działalności niezgodnie z wydaną decyzją o zatwierdzeniu zakładu; używanie naczyń wielokrotnego użycia mimo braku odpowiednich pomieszczeń do ich mycia i dezynfekcji tzw. zmywalni naczyń stołowych.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	99
Zakłady małej gastronomii	133
Stołówki pracownicze	0
Bufety przy zakładach pracy	0
Bloki żywienia w szpitalach	2
Bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach	2
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	8
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	13
Stołówki szkolne	44
Stołówki w przedszkolach	46
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	1
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3
Zakłady usług cateringowych	8
Inne zakłady żywienia	27

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

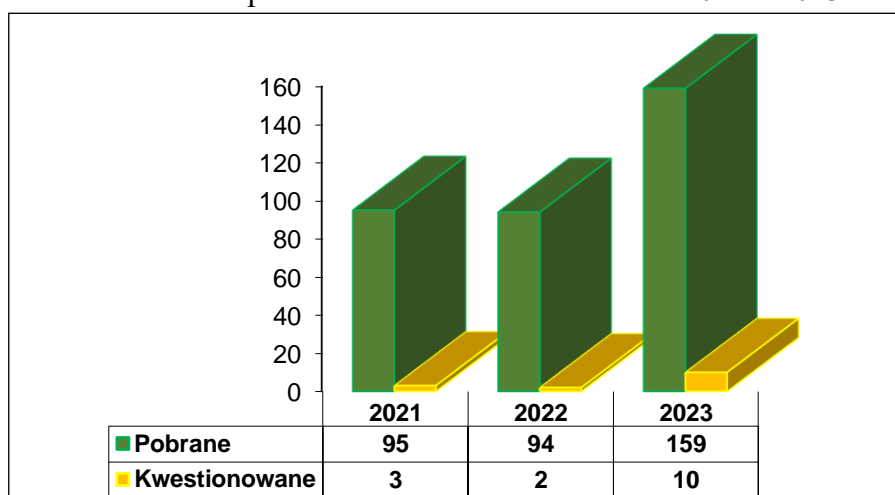
Nadzorem objęto 2 wytwórnie i 18 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego na terenie powiatu pszczyńskiego pobrano do badań laboratoryjnych 159 próbek środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których 10 kwestionowano (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2021 – 2023

Przyczyną kwestionowania próbek była:

pod względem zanieczyszczeń biologicznych:

- obecność szkodników zbożowo - mącznych w wytrzepekach z koszyków do rozrostu i garowania ciasta pobranych w piekarni;

pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych:

- obecność bakterii *Campylobacter* w podrobach z drobiu;
- przekroczenie liczby bakterii *Enterobacteriaceae* w lodach włoskich;

pod względem zanieczyszczeń chemicznych:

- przekroczenie zawartości furanu oraz jego pochodnej w kawie w kapsułkach.

Wnioski i interwencje

Rozpatrzono 6 wniosków, z czego 3 były zasadne, 2 bezzasadne, 1 przekazano do właściwego PSSE zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową. Nałożono 3 mandaty karne.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

Wnioski o interwencję		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2021	10	2/100
2022	5	3/600
2023	6	3/800

Nadzór nad importem/eksportem

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 7 kontroli, skontrolowano 9 partii środków spożywczych, wydano 7 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 70 kontroli, skontrolowano 703 partie żywności przeznaczonej na eksport, wydano 70 świadectw jakości zdrowotnej.

Nie przeprowadzono kontroli granicznej środków spożywczych przywożonych z Ukrainy.

Akcje i działania dodatkowe**1. Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży**

W 2023 r. w ramach akcji w czasie wypoczynku **zimowego** przeprowadzono 7 kontroli, w tym 2 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 1 kontrolę zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których posiłki dostarczane były przez firmy cateringowe, 4 kontroli zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których posiłki były przygotowywane na miejscu. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono: brak porządku i czystości w zakładzie. W związku z powyższym nałożono 1 mandat karny oraz wydano 1 decyzję administracyjną. Nie odnotowano skarg.

2. Jednostki systemu oświaty

W roku 2023 przeprowadzono 18 kontroli w stołówkach i wydawalniach szkolnych, 7 kontroli w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych. W 2 sklepikach szkolnych przeprowadzono kontrole, które dotyczyły zatwierdzenia działalności w zakładzie. W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Ocena żywienia w szpitalach

W ramach polecenia dotyczącego wzmocnienia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 2 kontrole. W 1 placówce wykonano ocenę teoretyczną jadłospisu dekadowego z użyciem kalkulatora dietetycznego Aliant oraz pobrano do badań laboratoryjnych 1 posiłek obiadowy.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w analizowanej diecie podstawowej należy zaliczyć: niedostateczną ilość mleka i przetworów mlecznych w tym napojów fermentowanych; niezapewnienie odpowiedniej ilości warzyw i owoców w planowanych posiłkach, w szczególności warzyw w postaci surowej

4. Akcja WYTWÓRNIE LODÓW, AUTOMATY DO LODÓW

Z uwagi na sygnały medialne dotyczące złej jakości zdrowotnej lodów przeprowadzono akcję własną, w trakcie której wykonano 2 kontrole. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

5. Akcja FOOD TRUCK

W ramach nadzoru sanitarnego, w związku ze złym stanem sanitarnym FOOD TRUCKÓW w 2022 r., z inicjatywy PPIS w Tychach, w 2023 r. przeprowadzono akcję własną związaną z kontrolą stanu sanitarnego działalności prowadzonej w ruchomych punktach gastronomicznych. Przeprowadzono 2 kontrole, nałożono 1 mandat karny.

Stwierdzone nieprawidłowości: brak zapisów temperatur w ramach opracowanej dobrej praktyki higienicznej; brak ciepłej wody, w użyciu tylko woda zimna z pojemnika.

6. Akcja KEBAB

W związku z licznymi interwencjami dotyczącymi niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w zakładach wprowadzających do obrotu dania typu KEBAB w ramach akcji własnej przeprowadzono 1 kontrolę, nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Akcja „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 2 zakłady, w których pobrano 6 próbek zmiotków oraz wytrzępeków do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 2 kontrole związane z poborem próbek. W związku ze stwierdzeniem w badanych próbkach obecności szkodników zbożowo-mącznych, wydano 1 decyzję administracyjną z terminem natychmiastowej wykonalności nakazującą przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny.

8. Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

a) W 2023 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono 8 kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety: w tym 4 kontrole stron internetowych, 4 kontrole w magazynie.

Wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą wycofania z obrotu herbatki konopnej.

Podejmowane działania dotyczyły m.in.:

- kontroli stron internetowych - przypisywanie środkom spożywczym właściwości zdrowotnych i leczniczych;
- wprowadzania do obrotu suplementów diety zawierających w swoim składzie nową żywność (NMM mononukleotyd nikotynamidu traktowany w Unii Europejskiej jako nowa żywność);
- wprowadzania do obrotu suplementu diety spełniającego wymagania produktu leczniczego (NOW Melatonin 3 mg);
- kontroli w związku z powiadomieniem informacyjnym w zakładzie, w którym wyprodukowano herbatkę konopną.

W następstwie podjętych działań przedsiębiorcy poprawili informacje na stronach internetowych, wycofano produkty z obrotu oraz zaprzestano ich wprowadzania. Pouczono przedsiębiorców o obowiązujących przepisach prawa żywnościowego.

W jednym przypadku przekazano sprawę do Nadzoru Farmaceutycznego, po uzyskaniu stanowiska Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Materiałów Biobójczych, że produkt NOW Melatonin 3 mg spełnia wymagania produktu leczniczego w rozumieniu prawa farmaceutycznego.

W ramach nadzoru w 2023 r. pobrano do badań laboratoryjnych 23 próbki środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci. Próbek nie kwestionowano.

9. Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 3 zakłady żywienia zbiorowego (1 szpital, 1 żłobek, 1 przedszkole) z kuchnią własną lub z posiłkami dostarczonymi przez firmy cateringowe.

Teoretycznie przeanalizowano 3 próbki zestawień dekadowych z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant.

Najczęstsze nieprawidłowości dotyczyły m.in.: nieprawidłowego rozdziału energii pochodzącej z białka i tłuszczu oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności wapnia.

10. Akcja lato

W związku z ww. akcją oceną objęto: wytwórnie lodów, automaty do lodów, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Przeprowadzono ogółem 21 kontroli urzędowych. Wydano 2 decyzje administracyjne. Pobrano do badań 15 próbek lodów, z których 5 było kwestionowanych (*Enterobacteriaceae*).

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to: nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych niezgodnie z zaleceniami producentów na etykietach, w zawyżonej temperaturze; brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych; przechowywanie w urządzeniu chłodniczym wyrobów gotowych przeznaczonych do spożycia wraz z warzywami niepoddanymi obróbce wstępnej; brak porządku i czystości w zakładzie: brudne urządzenia chłodnicze wewnątrz oraz na zewnątrz, z zalegającą warstwą brudu w uszczelkach, brudny sprzęt produkcyjny, zbędne rzeczy złożone w przypadkowych miejscach, brudne podłogi z widocznymi, zalegającymi okruchami, resztkami poprodukcyjnymi, oraz brudny, zatłuszczony sprzęt meblowy z widocznymi resztkami żywności; brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracowników; brudne regały, na których przechowywane są środki spożywcze.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Pracownik Inspekcji Weterynaryjnej w Tychach przeprowadził 2 szkolenia pracowników sekcji NS-HŻŻ, których tematem było: Jakość zdrowotna ryb. Nadzór Inspekcji Weterynaryjnej nad stawami hodowlanymi; *Listeria monocytogenes* w produktach pochodzenia zwierzęcego.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną:

Wypełniając zapisy porozumienia o współpracy przesłano informację do Inspekcji Farmaceutycznej o zamiarze przeprowadzenia kontroli tematycznej w zakładach podlegających wspólnemu nadzorowi oraz o zamiarze poboru próbek do badań laboratoryjnych. W jednym przypadku przekazano sprawę do Nadzoru Farmaceutycznego, po uzyskaniu stanowiska Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Materiałów Biobójczych, że produkt NOW Melatonin 3 mg spełnia wymagania produktu leczniczego w rozumieniu prawa farmaceutycznego.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska:

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia przeprowadzono 1 kontrolę, w trakcie której pobrano do badań 1 próbkę owoców miękkich w kierunku zawartości metali. Próbkę nie kwestionowano.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Stan higieniczno-sanitarny ogółu zakładów pozostających pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2023 r. na terenie powiatu pszczyńskiego nie uległ istotnej zmianie. Nie odnotowano również znaczących incydentów dotyczących żywności.

Pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, jak również wzmocnienia kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmoczonych działań PIS i innych organów urzędowej kontroli żywności.

Reasumując, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej stale podejmują działania mające na celu realizację założonych przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objętych jest 1379 obiektów, z czego w powiecie pszczyńskim znajdują się łącznie 416 obiektów, tym 123 placówki służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie 501 kontroli sanitarnych, w tym 146 kontroli na terenie powiatu pszczyńskiego.

Obiekty użyteczności publicznej

Ustępy publiczne – w ewidencji 2 ustępy, skontrolowano 2, przeprowadzono 2 kontrole.

Ustępy należą do Administracji Zasobów Komunalnych w Pszczynie, zlokalizowane są przy ul. Parkowej i przy ul. Basztowej.

Ustęp zlokalizowany przy ul. Parkowej posiada wydzielone pomieszczenie tzw. polowa łazienka dla osób bezdomnych. W pomieszczeniu ustawiono pralkę i suszarkę, w której osoby bezdomne mają możliwość wyprania odzieży. Ponadto, wydzielono dla tych osób pomieszczenie z natryskiem. Pracownik obsługujący szalet wydaje bezpłatnie jednorazowe ręczniki i mydła. Osoby bezdomne mogą korzystać z szaletu od wtorku do soboty bezpłatnie. W dwóch skontrolowanych ustępach publicznych zapewniony był zapas środków myjących i dezynfekcyjnych. Przy umywalkach dostępne środki higieniczne. Urządzenia sanitarne sprawne i dezynfekowane na bieżąco. Stan sanitarno - porządkowy ustępów publicznych zachowany.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 11 obiektów, skontrolowano 10.

Przeprowadzone kontrole basenów miały na celu ocenę bieżącego stanu sanitarnego jak również ocenę jakości wody na pływalni, realizację obowiązku informowania o jakości wody osób korzystających z obiektu.

W 2023 r. przeprowadzono również kontrolę sprawdzającą wykonanie nakazów decyzji dotyczących: doprowadzenia do właściwego stanu sanitarnego ścian oraz sufitu w pomieszczeniu z niecką basenową. Nakaz został wykonany. Strona wystąpiła do PPIS w Tychach o zmianę pozostałych terminów realizacji nakazów decyzji dotyczących naprawy

plytek w niecce i wokół niecki basenowej. PPIS w Tychach wydał decyzję prolongującą wykonanie nakazów.

Kontrola w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego basenu zlokalizowanego w Szkole Podstawowej nie budziła zastrzeżeń. Zarządzający prowadzi zgodnie z przepisami systematyczne i udokumentowane zapisy pomiarów parametrów wody. W przypadku wystąpienia przekroczeń w badaniach jakości wody oraz o rodzaju podjętych działań naprawczych niezwłocznie informuje PPIS w Tychach.

Pływalnie odkryte - Basen „Clara” w Porębie nie został otwarty w 2023 r.

Domy pomocy społecznej – ogółem w ewidencji 10 obiektów. Skontrolowano 2 obiekty przeprowadzono 2 kontrole.

W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, obiekty oceniono jako dobre.

Hotele, pokoje gościnne, kwatery prywatne, agroturystyka - w ewidencji 17 obiektów, przeprowadzono 5 kontrole. Na terenie powiatu funkcjonuje: 7 hoteli, 2 pensjonaty, 5 pokoi gościnnych, 1 kwatera prywatna oraz 2 obiekty agroturystyczne.

Przedmiotem kontroli obiektów hotelarskich była ocena stanu sanitarno-technicznego, gospodarka odpadami komunalnymi oraz nieczystościami płynnymi. Stwierdzono między innymi, że obiekty wyposażono w wystarczającą ilość sprzętu do sprzątnięcia i środków czystości, zapewniono właściwe warunki prania i dezynfekcji bielizny pościelowej oraz odpowiednie warunki do przechowywania czystej bielizny. Skontrolowane obiekty utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-technicznym. Stwierdzono, szczególną dbałość właścicieli o estetykę otoczenia. Systematycznie podnoszony jest standard poprzez remonty i nowe wyposażenie.

Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie - Agroturystyka - w ewidencji 2 obiekty, przeprowadzono 2 kontrole.

W obiektach znajdują się pokoje noclegowe z węzłami sanitarnymi.

Skontrolowane obiekty utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-technicznym.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 3 parkingi, przeprowadzono 4 kontrole.

Urządzenia sanitarne sprawne technicznie, dezynfekowane. Przy umywalkach zapewniono dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środki higieny. Otoczenie parkingu zadbane i czyste, nawierzchnia terenu parkingu utwardzona.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej - w ewidencji 248 obiektów, w tym:

- **127** zakładów fryzjerskich, przeprowadzono 42 kontrole,
- **88** gabinetów kosmetycznych, przeprowadzono 17 kontrole,
- **5** zakładów tatuażu - przeprowadzono 1 kontrolę.
- **16** zakładów odnowy biologicznej – przeprowadzono 3 kontrole,
- **12** zakłady fryzjersko-kosmetyczne przeprowadzono 5 kontrole.

W skontrolowanych zakładach przy obsłudze klienta używa się czystych, zdezynfekowanych narzędzi, przyborów fryzjerskich. Czas ekspozycji dezynfekowanego sprzętu, zależny jest od typu zastosowanego chemicznego środka dezynfekcyjnego oraz jego stężenia. Parametry dobierane są zgodnie z zaleceniami producenta. Wszystkie stosowane środki zostały dopuszczone do obrotu. W czasie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanek używa się wyłącznie jałowych materiałów przechowywanych w oddzielnych pakietach sterylizacyjnych zabezpieczających je przed wtórnym skażeniem.

Zużyty sprzęt jednorazowy oraz materiały, które mogły ulec zanieczyszczeniu krwią lub innymi wydzielinami gromadzone są w miejscu ich powstawania, w specjalistycznych pojemnikach, traktowane są jak odpady niebezpieczne.

Odbiorem odpadów niebezpiecznych zajmują się firmy posiadające stosowne zezwolenia.

Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych w obiektach stosujących środki dezynfekcyjne zwracano uwagę na konieczność posiadania i zapoznania się z kartami charakterystyki tych środków. Wymagania dla zakładów, w których świadczone są usługi fryzjerskie, kosmetyczne i tatuażu regulują jedynie przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Jedną z ważniejszych regulacji jest art. 16 ww. ustawy, który nakłada na osoby podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, obowiązek wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. W kontrolowanych zakładach stosowana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użytku. Bielizna wielorazowego użytku prana jest poza zakładem. Bielizna brudna gromadzona jest w wyznaczonych do tego celu pojemnikach, natomiast czysta przechowywana w szafach oraz na stanowiskach pracy w miejscach wyznaczonych. Odpady komunalne gromadzone są w przeznaczonych do tego celu pojemnikach, których stan sanitarny oraz techniczny nie budził zastrzeżeń. W skontrolowanych obiektach odbiorem odpadów komunalnych zajmują się firmy posiadające wymagane zezwolenia.

W zakładach świadczących usługi solaryjne, kontrole przeprowadzane były w zakresie sprawdzenia czy właściciele tych obiektów respektują przepisy ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz. U. z 2017 r. poz. 2111). We wszystkich skontrolowanych solariach w widocznym miejscu umieszczona była informacja ostrzegająca przed następstwami korzystania z solarium. o treści: „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium); oraz o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium - Minister Zdrowia ostrzega: korzystanie z solarium zwiększa ryzyko zachorowania na nowotwór złośliwy skóry”. We wszystkich skontrolowanych solariach obowiązuje zakaz palenia, który jest respektowany zarówno przez pracowników jak i klientów

Tereny rekreacyjne – w ewidencji 1, przeprowadzono 1 kontrolę

Ośrodek Sportów Wodnych w Łące zarządzany przez Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu z siedzibą w Pszczynie. Ośrodek posiada kompleksy sanitarne oddzielne dla kobiet i mężczyzn oraz wydzielone pomieszczenie dla osób niepełnosprawnych, przebieralnie. W toaletach przy umywalkach znajdują się dozowniki z mydłem w płynie, ręczniki jednorazowego użycia, pojemniki na zużyte ręczniki. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych zapewniony. Odpady komunalne usuwane do koszy wyłożonych workami foliowymi. Tereny zielone wykoszone, zadbane. Teren ośrodka zadbany utrzymany we właściwym stanie sanitarnym.

Dworce, stacje kolejowe – w ewidencji 3, przeprowadzono 2 kontrole.

Dworzec PKP w Pszczynie - w skład pomieszczeń budynku dworca wchodzi: hol główny, poczekalnia dla podróżnych, dwie kasy biletowe, pomieszczenie ochrony i monitoringu oraz dwa pomieszczenia gospodarcze. Toalety ogólnodostępne z rozdziałem na część damską i męską oraz toaleta przystosowana dla osób niepełnosprawnych zlokalizowane są na parterze dworca. Przy umywalkach zapewniono dostęp ciepłej wody z przepływowych ogrzewaczy wody. Zapas środków myjących i dezynfekcyjnych przechowywany w wydzielonym magazynie. Toalety posiadają stałą obsługę sprzątającą. Utrzymaniem czystości w budynku oraz terenu na zewnątrz dworca, zajmuje się firma zewnętrzna. W obrębie dworca ustawiono kosze na odpady komunalne, a kontenery na odpady zlokalizowane w zadaszonym śmietniku. Przy budynku dworca znajduje się wiata rowerowa.

Dworzec w Goczałkowicach Zdroju - Budynek podłączony do gminnej sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, wyposażony w dźwig osobowy, zlokalizowany w sąsiedztwie Wake Park. W obiekcie funkcjonuje: poczekalnia z czytelnią dla podróżnych, punkt informacji turystycznej, bezpłatne toalety z rozdziałem na część damską i męską oraz toaleta przystosowana dla osób niepełnosprawnych z przewijakiem dla niemowląt. Na piętrze budynku funkcjonują usługi wynajęte na odrębną działalność gospodarczą (gabinet kosmetyczny, joga), kompleksy toalet dla prowadzących działalność gospodarczą. Na drugim piętrze znajdują się pokoje noclegowe przeznaczone dla 7 osób, umowa podpisana na dzierżawę tych pomieszczeń z Urzędem Gminy. Utrzymaniem czystości i zapewnieniem środków myjących i dezynfekcyjnych zajmuje się firma zewnętrzna. W bezpośrednim sąsiedztwie dworca zlokalizowano siłownię zewnętrzną. Wywozem odpadów zajmuje się firma zewnętrzna. Wszystkie pomieszczenia dworca i otoczenie utrzymane w bieżącej czystości.

Cmentarze - w ewidencji 37, przeprowadzono 4 kontrole.

Na terenie skontrolowanych cmentarzy znajdują się kontenery na odpady. Prowadzona jest segregacja odpadów. W okresie przedświątecznym, administratorzy cmentarzy starają się by wywóz odpadów był częstszy, a w niektórych przypadkach zapewnia się większą ilość pojemników na odpady. Wszystkie obiekty zaopatrzone są w punkty wodne. Osoby przebywające na cmentarzu mają możliwość skorzystania z toalety. Teren wszystkich skontrolowanych cmentarzy był utrzymany czysto.

Obiekty sportowe – w ewidencji 19 obiektów przeprowadzono 7 kontroli.

Boisko Klubu Sportowego „Pniówek-74” w Pawłowicach przy ul. Sportowej 7. Na wniosek strony przeprowadzono kontrolę, celem przedłożenia protokołu kontroli sanitarnej Śląskiemu Związkowi Piłki Nożnej. W skład kompleksu sportowego wchodzi boisko o nawierzchni trawiastej i boisko o nawierzchni sztucznej. W budynku administracyjno – sanitarnym zapewnione są szatnie, kompleksy toalet z natryskami dla zawodników i gości. W dniu kontroli przy umywalkach zapewniony dopływ bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz zapewniono środki higieny. Urządzenia sanitarne sprawne technicznie i dezynfekowane.

Stadion Miejski w Pszczynie. W skład kompleksu sportowego wchodzi: stadion sportowy do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią trawiastą z bieżnią lekkoatletyczną. Obiekt przystosowany jest do organizowania imprez sportowych, kulturalnych. Dostępny dla zawodników Klubu Sportowego „ISKRA” oraz osób prywatnych. Dla gości udostępniona trybuna na 750 miejsc siedzących - siedziska zostały wymienione na nowe oraz odnowiono trybunę. W obiekcie funkcjonuje budynek wolnostojący wraz z nowo wybudowanym kompleksem sanitarnym z toaletami z rozdziałem na część męską, damską oraz kabina przystosowana dla osób niepełnosprawnych, z pomieszczeniami gospodarczymi i pomieszczeniem technicznym.

Hala sportowa w Pszczynie. Obiekt stanowi jedna duża hala wielofunkcyjna z zapleczem sanitarnym i magazynem sprzętu sportowego oraz z kompleksem szatniowo sanitarnym (natryski, szatnie, ustępy). Hala posiada widownię oraz wydzielone sanitariaty dla kibiców. Zapewniona jest stała obsługa sprzątająca. Zapas środków do mycia i dezynfekcji wystarczający. Wszystkie remonty w obiekcie wymagają zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Boisko Sportowe w Piasku. Boisko funkcjonuje jako obiekt ogólnodostępny dla mieszkańców. Kompleks sportowy posiada dwa boiska do piłki nożnej oraz boisko do siatkówki i koszykówki. Ponadto, doposażono obiekt w bieżnię oraz jedno stanowisko do rzutu kulą. Dla zawodników na terenie boiska zapewniono budynek socjalny z sanitariatami. Dla kibiców urządzono widownię dla 50 osób. Obiekt podłączony do miejskiej sieci wodociągowej, nieczystości ciekłe odprowadzane do zbiornika bezodpływowego opróżnianego przez specjalistyczną firmę.

Pszczyńskie Centrum Rekreacji funkcjonuje jako hala tenisowa z zapleczem dla osób korzystających z niej. Wydzielono następujące pomieszczenia: recepcję, dwie szatnie z węzłami sanitarnymi. Obiekt przystosowany jest do osób niepełnosprawnych. Wentylacja pomieszczeń mechaniczna, budynek podłączony do miejskiej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

Hala Sportowa w Goczałkowicach – Zdroju zlokalizowana przy kompleksie sportowym należąca do Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Goczałkowicach Zdroju. Obiekt przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Dostępne są kompleksy szatniowo-sanitarne (natryski, ustępy, szatnie) oraz magazyn sprzętu sportowego. Zapewniona jest stała obsługa sprzątająca.

Gminny Ośrodek Sportowy w Kobiórze. W skład kompleksu sportowegochodzi boisko z trybunami oraz płyta treningowa, ponadto znajduje się budynek z zapleczem sanitarnym oraz pomieszczenia biurowe i magazyny sprzętu sportowego.

Dla zawodników zapewnione są kompleksy szatni, natrysków i ustępów. Przy umywalkach i natryskach zapewniony dopływ bieżącej ciepłej wody. Zapewniony zapas środków myjących i dezynfekcyjnych.

W skontrolowanych obiektach stan sanitarno-porządkowy nie budził zastrzeżeń, zapas i asortyment środków do mycia i dezynfekcji wystarczający.

Zakłady karne i areszty śledcze – w ewidencji 1, nie objęto w harmonogramie kontroli.

Środki transportu – w ewidencji 2 podmioty, przeprowadzono 2 kontrole.

Autobusy Turystyczne - Skontrolowano dwa autobusy turystyczne. Autobusy stacjonują na parkingu przy stacji paliw UniVar Pawłowice. Sprzątanie autobusów i busa odbywa się na terenie myjni oraz na myjniach zlokalizowanych na stacjach paliw. Odpady z autobusów usuwane do pojemników wyłożonych workami foliowymi. Zapewniony zapas środków myjących i dezynfekcyjnych.

Kontrolą objęto również jeden samochód do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

Skontrolowany samochód posiada trwałe oznakowanie, kabina kierowcy jest odizolowana od części ładunkowej, zainstalowana blokada trumny. Na wyposażeniu rękawiczki jednorazowe, worki na odpady niebezpieczne. Właściciel zakładu pogrzebowego posiada podpisaną umowę na odbiór odpadów niebezpiecznych.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi:

W 2023 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294) na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się w poszczególnych gminach przedsiębiorstwa – wodociągowe. W 2023 r. na terenie powiatu pszczyńskiego wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi dostarczało, 6 przedsiębiorstw wodociągowych.

- Pszczyna – Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o.; Pszczyna, ul. Zdrojowa 4; Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego i podziemnego. Woda powierzchniowa kupowana od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach mieszana jest z wodą pochodzenia podziemnego (kupowaną od WZD Sp. z o. o., Gardenia).
- Pawłowice - Wodociągi Pawłowice, Krzyżowice, ul. Orła 11

Mieszkańcy w całości zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia wody zlokalizowanych w Warszowicach oraz Golasowicach;

- Miedźna – Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Gilowice, ul. Lompy 19
 - Goczałkowice – Gmina Goczałkowice – Zdój, ul. Szkolna 13;
 - Kobiór - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Tychy, ul. Sadowa 4.
 - Suszec – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ; Suszec, ul. Ogrodowa 2;
- Mieszkańcy tych gmin zaopatrywani są w całości w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody PPIS w Tychach pobiera próbki do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb na przykład związane z interwencjami mieszkańców.

Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu. Próbki wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona). Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do PPIS w Tychach sprawozdania z badań wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku – Białej
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach;
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach,
- Wydziały Badania Wody należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu;
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie pszczyńskim znajduje się 11 obiektów.

- 3 kryte pływalnie: w Pawłowicach, Woli i Goczałkowicach,
- 4 baseny szkolne,
- 1 basen sezonowy w Pszczynie-Porębie
- 3 baseny należące do kompleksów uzdrowiskowych w Goczałkowicach,

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2023 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2023 r.

Kąpieliska

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach pozytywnie zaopiniował przedłożony projekt uchwał Rady Miejskiej w Pszczynie w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie Gminy Pszczyna na 2023 r. oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 23 czerwca do 31 sierpnia 2023 r. Organizatorem Kąpieliska był Miejski Ośrodek Rekreacji i Sportu w Pszczynie. MORiS w Pszczynie w porozumieniu z PPIS w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym z kąpieliska Ośrodek Sportów Wodnych w Łące. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej przedstawiciele PPIS w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników PPIS w Tychach wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpieli, zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. W lipcu i sierpniu zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach kontroli wewnętrznej organizator pobierał próbki wody, które spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu. Każdorazowo PPIS w Tychach stwierdził przydatność wody do kąpieli o czym informowany był organizator kąpieliska oraz Burmistrz Miasta Pszczyna. Kąpielisko było otwarte przez cały czas trwania sezonu kąpielowego.

W oparciu o przepisy Ustawy Prawo Wodne oraz wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli, po obliczeniu percentyli w oparciu o wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych dokonano oceny sezonowej – jakość wody uznano jako doskonałą. Dokonano również klasyfikacji czteroletniej dla kąpieliska - jakość wody oceniono jako: doskonałą.

Zbiornik wody powierzchniowej

Na terenie powiatu znajduje się zbiornik Goczałkowice oraz ujęcie wody powierzchniowej, przeznaczonej do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Woda z tego zbiornika uzdatniania jest w Zakładzie Uzdatniania Wody Goczałkowice w Goczałkowicach - Zdroju. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi - przyjęto kategorię jakości wody – A2.

Do tej kategorii zalicza się wody wymagające typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnej, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji końcowej.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

Analiza i wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wnętrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

Jednak w dalszym ciągu dla pracowników dokonujących czynności kontrolnych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu utrudniony jest sposób ich przeprowadzania. Powodem jest brak aktu prawnego, który określałby szczegółowe wymogi dla obiektów świadczących usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

3. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2023 r. wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Rybniku oraz badania kału, wymazów z kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie,	3005	8044

	Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa		
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznych (interwencje)	1	2
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	<p>BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales.</p> <p>CHORZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales.</p> <p>OZDROWIĘNCY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych</p> <p>NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella</p> <p>STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella</p> <p>KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli</p> <p>BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella</p> <p>BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S)</p> <p>BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygeny Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną</p> <p>BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów</p>	14808	161567

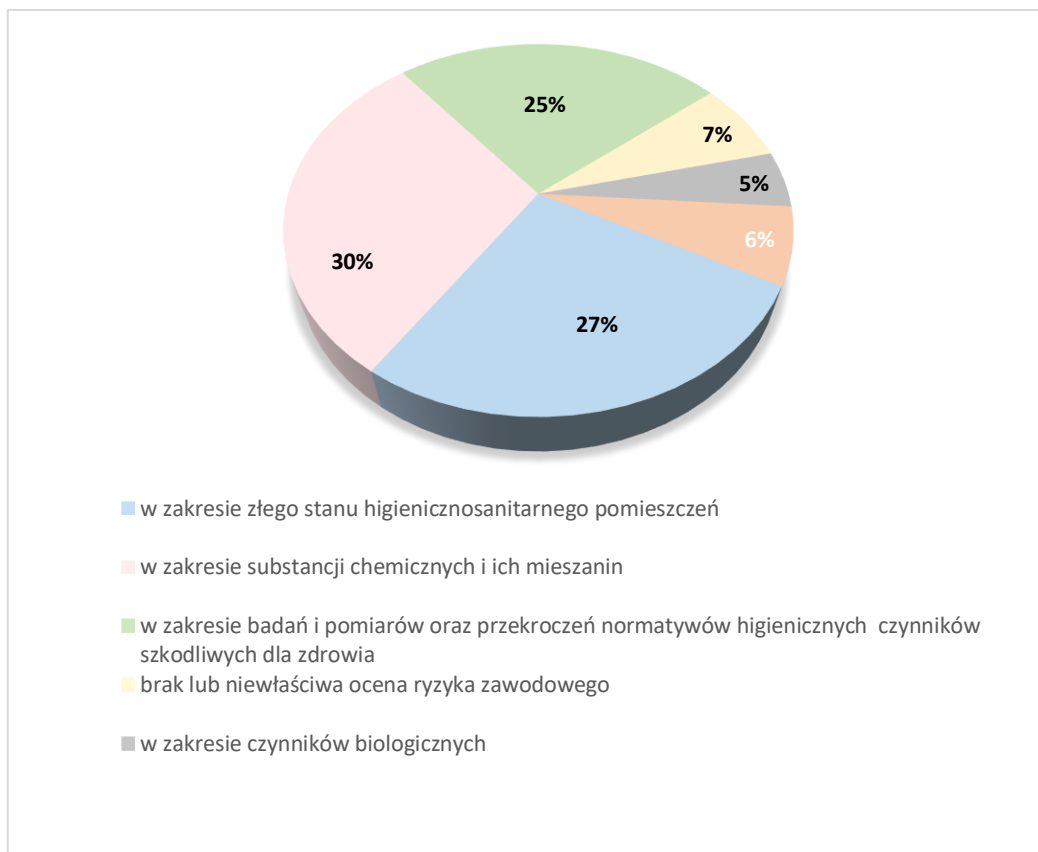
5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.

W powiecie pszczyńskim w 2023 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objęte były 274 podmioty gospodarcze. W zakładach tych zatrudnionych było ogółem 15627 pracowników.

W 2023 r. przeprowadzono 69 kontroli w 49 obiektach. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, zostały wydane 34 decyzje dotyczące usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały 225 nakazów.

W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 4 kontrole oraz nałożono dwie kary pieniężne w łącznej wysokości 1800 zł za nieprawidłowości dotyczące wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

Stwierdzone nieprawidłowości

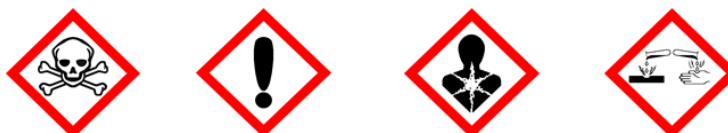

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

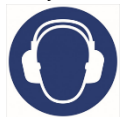
Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

W 22 zakładach pracy stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy w zakresie: pyłu węgla kamiennego, krzemionki krystalicznej – frakcji respirabilnej, pyłów niesklasyfikowanych ze względu na toksyczność, hałasu, drgań działających na człowieka przez kończyny górne, promieniowania optycznego nielaserowego. W warunkach tych pracowało 3316 osób.

Choroby zawodowe

W 2023 r. stwierdzono 14 chorób zawodowych w 4 zakładach pracy – 12 pylic płuc górników kopalń węgla, 1 pylica krzemowa, 1 przewlekła choroba narządu głosu.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W powiecie pszczyńskim nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Podsumowanie

W kopalni węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pył węgla zawierający krzemionkę krystaliczną, które jest przyczyną chorób zawodowych - pylic płuc górników kopalń węgla (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej). W zakładach pracy często stwierdzano nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, niewłaściwy stan pomieszczeń higienicznosanitarnych lub pomieszczeń pracy, a także brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2023r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 9 projektów planów zagospodarowania przestrzennego opracowany dla terenów położonych w powiecie pszczyńskim oraz 1 projekt studium uwarunkowań. Dla kolejnych 2 projektów planów uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku 5 planów uznano za

zasadne odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wystąpiono również o uzgodnienie 4 planów, dla których odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów miejscowych utrzymywały zagospodarowania zgodne ze stanem istniejącym i wprowadzały tereny mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe, usługowe, usługowo-produkcyjne, tereny zabudowy zagrodowej oraz zabezpieczały tereny rolnicze, tereny zieleni, wód śródlądowych i lasów. Na wybranych terenach dopuszczano lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500kW. Dwa z przedłożonych planów dotyczyły poszerzenia istniejących cmentarzy. Projekty planów miały na celu uporządkowanie procesów inwestycyjnych realizowanych na obszarach sołectw m.in. poprzez ustalenie przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów. W każdym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko bądź ludzi, a odnoszące się indywidualnie do określonego przeznaczenia terenu.

Jeden z przekazanych planów nie uzyskał opinii pozytywnej. W planie tym tereny PU tj. obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, zabudowy usługowej graniczą bezpośrednio z terenami zabudowy mieszkaniowej. Takie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej budzi wątpliwości, co do możliwości dochowania odpowiednich standardów w zakresie wymagań sanitarnych. Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bliskim sąsiedztwie terenów zabudowy przemysłowej może prowadzić do powstawania konfliktów społecznych, kłóci się z zasadą zachowania ładu przestrzennego i dobrego sąsiedztwa.

Przedłożony do oceny projekt studium uwarunkowań gminy Pszczyzna określał aktualną politykę przestrzenną gminy uwzględniając jej potrzeby rozwojowe, w tym aktywizację gospodarczą i poprawę warunków życia mieszkańców oraz określał lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem obowiązujących regulacji prawnych. Przyjęto kierunki w przeznaczeniu terenów oparte o: obszary zabudowane do adaptacji i przekształceń, obszary wskazane do zabudowy, kierunki odnowy i rewaloryzacji środowiska i krajobrazu oraz kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacji. Dla tych terenów określono podstawowe i dopuszczalne kierunki przeznaczenia, standardy kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania obszarów oraz określono wytyczne do planów miejscowych. Uzupełnieniem dla tych ustaleń są treści zasad ochrony środowiska przyrodniczego, zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, kierunków rozwoju systemu komunikacji i systemów infrastruktury technicznej oraz wskazania wynikające z ogólnych zasad polityki przestrzennej.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W roku 2023 organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 20 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w 1 przypadku wyrażono opinię o potrzebie przeprowadzenia takiego postępowania określając jednocześnie zakres raportu.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 1 przedsięwzięcia – budowa stacji paliw płynnych i gazu LPG wraz z obiektami towarzyszącymi.

Przy jego uzgadnianiu zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarkę odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono **7** projektów architektoniczno-budowlanych, które dotyczyły m.in. budynków mieszkalno-usługowych, warsztatu samochodowego, produkcji suplementów diety. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W roku 2023 na terenie powiatu pszczyńskiego dokonano ogółem **52** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów były: sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, przedszkola, punkt przedszkolny, żłobek, przychodnie, budynek remizy OSP, modułowy budynek terenowego oddziału RCKiK w Pszczynie, dział farmacji szpitalnej, sala widowiskowa Pszczyńskiego Centrum Kultury, budynek biurowy oraz obiekty magazynowe i produkcyjne.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

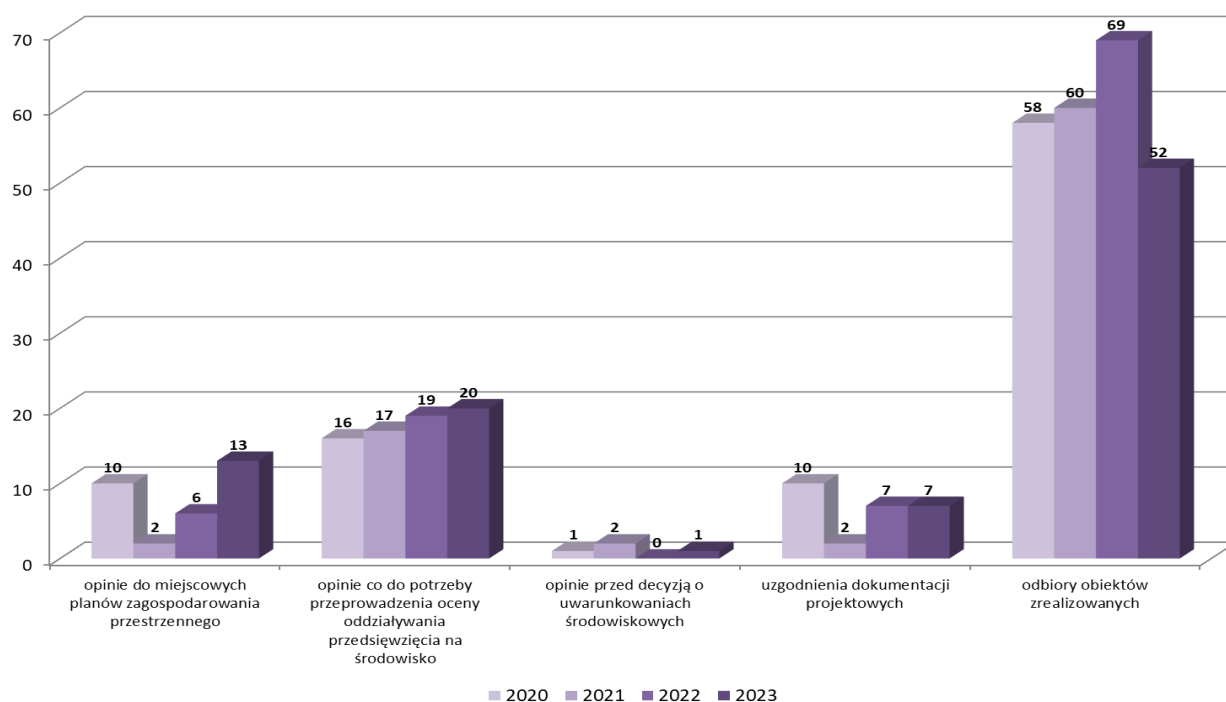
Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2023:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	13
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	20
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	1
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	7
Odbiory obiektów zrealizowanych	52

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2020-2023.

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbioru obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;

- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się **120** placówek nauczania i wychowania z powiatu pszczyńskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **103** kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, w trakcie których stwierdzono występowanie nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży,
- stanu technicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury.

Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wydaniem zaleceń pokontrolnych.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **13** placówkach. Skontrolowano 4 żłobki, w których przebywało 141 dzieci. Przeprowadzono **5** kontroli sanitarnych. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny oceniono jako prawidłowe, wszystkie placówki posiadały dostęp do bieżącej ciepłej wody oraz były wyposażone w środki do utrzymania higieny osobistej. W 2023 r. wydano **1** decyzje określającą maksymalną liczbę dzieci w żłobku.

Przedszkola

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się **35** przedszkoli. Skontrolowano **19** placówek, do których zapisanych było 1864 dzieci. Przedszkola funkcjonują w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości.

Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2023 r. w ewidencji znajdowało się **21** szkół podstawowych, **27** zespołów szkół oraz **2** LO. Przeprowadzono w nich **37** kontroli sanitarnych.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III szkół podstawowych.

Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej, 3 placówki posiadają zbiornik bezodpływowy (szambo).

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2023 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne.)

Dożywianie dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu pszczyńskiego **19** szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków jedno lub dwudaniowych, z których korzystało **4046** uczniów.

Z posiłków dofinansowanych w 2023 r. skorzystało **45** uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2023 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów. Pomiar przeprowadzono w 2 przedszkolach, w 4 szkołach podstawowych oraz 5 zespołach szkół. Pomiarami objęto 9 grup przedszkolnych, w których zmierzono **141** dzieci – z czego **61** dzieci korzysta z mebli niedostosowanych do swojego wzrostu, 31 klas szkół podstawowych, w których zmierzono **472** uczniów – z czego **129** uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych. W zespołach szkół pomiarami objęto 38 grup/klas przedszkolnych/szkolnych, w których zmierzono **647** dzieci/uczniów – z czego **287** dzieci/uczniów korzysta z mebli niedostosowanych do swojego wzrostu. Dyrektorzy placówek informowali pisemnie, że stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości w tym zakresie zostały usunięte.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2023 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 5 placówkach w 42 oddziałach, nieprawidłowości stwierdzono w 16 oddziałach.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Z otrzymanej pisemnej informacji wynika, że liczba oddziałów w szkole jest większa od liczby dostępnych sal lekcyjnych oraz faktem, że dostępność nauczycieli jest ograniczona z uwagi na to, iż są zatrudnieni w innych placówkach.

Badania w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

W 2023 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Tychach przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. Badaniu zostali poddani uczniowie 1 szkoły podstawowej, w której badaniem objęto uczniów z 8 oddziałów. Zważono 129 tornistrów/plecaków, z czego 22 tornistrów/plecaków przekraczało 15% masy ciała. Analiza przeprowadzonych badań wykazała przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistra w 7 oddziałach.

Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych.

Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie tornistrów/plecaków otrzymały pisemną analizę wyników z zaleceniami dla rodziców i nauczycieli.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Analogicznie do lat ubiegłych w 2023 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach różnego typu. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określa szczegółowo sposobu realizacji zadania. Dzieci z klas I-III mają możliwość pozostawiania podręczników we własnych salach do zajęć lekcyjnych zaś uczniowie klas starszych najczęściej w indywidualnych szafkach bądź zbiorowych półkach.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie. Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca.

Na terenie powiatu pszczyńskiego wszystkie placówki zapewniają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach dla dzieci oraz w sanitariatach dla uczniów. W 5 skontrolowanych placówkach standardy dostępności do urządzeń sanitarnych nie są zachowane.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są zabezpieczone prawidłowo.

W 2023 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2023 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w formie wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania. Przeprowadzono 41 kontroli stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz
- zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

Przeważał wypoczynek w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe,

spacery po okolicy. Wypoczynek w formie wyjazdowej miał charakter obozu żeglarskiego.

W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Wypoczynek odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Prowadzony nadzór w roku 2023 pozwala stwierdzić iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Niepokojącym zjawiskiem pozostają niewątpliwie problemy o charakterze higienicznym, związane ze stwierdzonymi przypadkami wszawicy. W związku z nagminnie pojawiającym się problemem występowania wszawicy wśród dzieci, dyrektorom placówek oświatowych przekazywano materiały edukacyjne w formie ulotek. Działania podejmowane przez dyrektorów placówek we współpracy z rodzicami i pielęgniarkami nie są całkowicie skuteczne, ze względu na powtarzające się zakażenia.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W roku 2023 r. działalność Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej była skupiona na koordynacji oraz wdrożeniu programów profilaktycznych adresowanych do placówek oświatowo–wychowawczych. Głównym celem było poszerzenie grona odbiorców treści programowych. Drugim ważnym aspektem działalności było angażowanie się w szereg akcji i kampanii prozdrowotnych. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje i materiały dotyczące promocji zdrowia oraz zdrowego stylu życia.

Zaplanowane działania wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022-2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Na 2023 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo–wychowawczych:

- „Czyste powietrze wokół nas”– program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowanej do przedszkoli,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”– promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”– zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”– dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Bieg po zdrowie”– program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do IV klas szkół podstawowych,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS– ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”– upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”– ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”– upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie–Pierwszy Krok”– poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów, zgodnie ze scenariuszami zajęć lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy mieli możliwość modyfikowania treści w zależności od potrzeb i możliwości danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Zdrowie dla wszystkich*”,
- „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia”,
- „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,
- „Bezpieczne Ferie 2023”,
- „Bezpieczne Wakacje 2023”,

- profilaktyka wad postawy,
- profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- „Łap słońce z głową”,
- „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”,
- profilaktyka grypy,
- profilaktyka wszawicy,
- profilaktyka chorób zakaźnych,
- „United In Protection” – kampania na rzecz szczepień,
- kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”,
- promowanie powszechnego szczepienia przeciwko HPV,
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”/„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”,
- wojewódzka akcja pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej– profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych skierowana do obywateli z Ukrainy.

Realizacja zadań oświatowo–zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na podejmowaniu działań w terenie. Od kilku lat Sekcja Promocji Zdrowia organizuje stoiska profilaktyczne, pogadanki, warsztaty dla dzieci i młodzieży edukując zainteresowane osoby. W ramach tych przedsięwzięć prowadzone są ćwiczenia profilaktyczne z użyciem alko– i narkogogli oraz pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących.

W dniu 23 stycznia przeprowadzono warsztaty dla uczestników zimowego wycieczki zorganizowanego przez Pszczyńskie Centrum Kultury. Podczas zajęć rozmawiano z dziećmi o zdrowym stylu życia, aktywności fizycznej, bezpieczeństwie na drodze oraz higienie osobistej, w tym o prawidłowym myciu rąk. Podczas spotkania przypomniano numery alarmowe oraz wymieniono okoliczności w jakich z nich korzystać. W akcji wzięło udział 30 dzieci w wieku 6–12 lat, które bardzo chętnie i aktywnie uczestniczyły w zaproponowanych warsztatach. Na zakończenie każdy uczestnik otrzymał karty pracy, kolorowanki oraz naklejki.

W marcu zorganizowano kilka konferencji dot. profilaktyki chorób odkleszczowych pt. „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, skierowanych do pracowników PSSE w Tychach, dyrekcji oraz kadry pedagogicznej szkół podstawowych i przedszkoli. Ponadto kampanię

rozpropagowano wśród placówek oświatowo–wychowawczych, do których przesłano materiały edukacyjne. Informację o kampanii rozpowszechniono w podmiotach leczniczych i jednostkach samorządu terytorialnego. Instytucje te zamieściły informacje na swoich stronach internetowych i mediach społecznościowych.

W ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień zorganizowano warsztaty w Gminnym Przedszkolu Publicznym „Bajka” we Frydku. Przedszkolaki dowiedziały się jaką rolę pełnią szczepienia oraz zaprzyjaźniły się z głównym bohaterem bajki pt. „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Ponadto podczas zajęć przemycono tematykę zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, higieny osobistej oraz najważniejsze zasady ochrony przed bakteriami oraz dbania o środowisko. Przedszkolaki chętnie odpowiadały na pytania związane z zabezpieczeniem przed kleszczami. Dzieciom wytłumaczono, że wkłutego kleszcza z ciała mogą usuwać tylko osoby dorosłe, które wiedzą jak prawidłowo to wykonać. Najmłodszy czynnie brali udział w zajęciach, wykazali się dużą wiedzą na temat profilaktyki zdrowia, a na zakończenie otrzymali kolorowanek– „Kleszczowanek”. Na korytarzu przedszkolnym utworzono kącik z ulotkami i plakatami dla rodziców/opiekunów.

W Liceum Ogólnokształcącym im. prof. Zbigniewa Religi w Gilowicach odbył się XVI Dzień Zdrowia pt. „Jak wygrać życie?– profilaktyka uzależnień inaczej”. PSSE w Tychach wzięła udział w tym przedsięwzięciu organizując dla uczniów stoisko promocji zdrowia, na którym dostępne były m. in. materiały promujące kampanię „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy!”. Młodzież, jak co roku, chętnie korzystała z ćwiczeń profilaktycznych z wykorzystaniem alko- i narkogogli. Zorganizowane było także stoisko NFZ, gdzie uczniowie oraz nauczyciele mogli wyrobić kartę EKUZ. W spotkaniu wzięł udział Bogdan Świerczek, półfinalista zeszłorocznej edycji „The Voice of Poland”. Tematem spotkania była problematyka uzależnień, walka z nałogiem z perspektywy młodego człowieka. Jediną słuszną drogą wyjścia z pułapki

uzależnienia jest skorzystanie z profesjonalnej pomocy terapeutycznej, wsparcie ze strony najbliższych oraz pasja. Spotkanie uatrakcyjnił koncert wokalisty. Przedstawiciel Powiatowej Komendy Policji w Pszczynie przedstawił prawne aspekty dotyczące przeciwdziałania narkomanii. Akcji towarzyszył konkurs plastyczny ph. „Uzależnienia niszczą marzenia” zorganizowany przez społeczność szkolną.

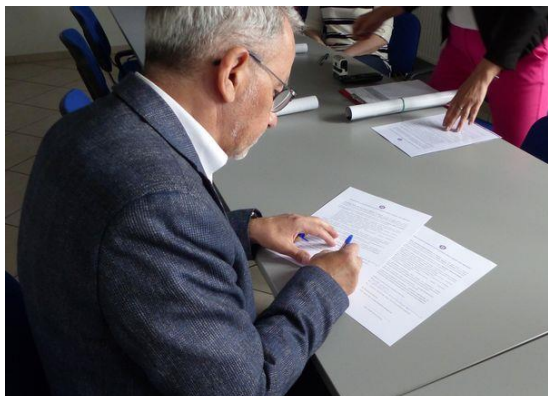

W dniu 11 maja odbyły się zajęcia dla uczniów Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Pszczynie i wychowanków Ochotniczego Hufca Pracy w Pszczynie. Zaproponowane warsztaty miały na celu wzmocnienie działań profilaktycznych w związku z wojewódzką kampanią edukacyjną „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia”. Sekcja Promocji Zdrowia, w oparciu o prezentację multimedialną, przedstawiła młodzieży mechanizm działania uzależnień oraz konsekwencje zdrowotne wynikające z przyjmowania środków psychoaktywnych. Uczniom przedstawiano również szkody społeczne, moralne oraz ekonomiczne. Po części teoretycznej zaproponowano ćwiczenia z wykorzystaniem alko- i narkogogli np. przejście przez tor przeszkód, ułożenie wieży z papierowych kubków czy poszukiwanie wyznaczonego przedmiotu wśród wielu innych, rozrzuconych.

W ramach kampanii „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia” w Powiatowej Stacji Sanitarno– Epidemiologicznej w Tychach odbyły się spotkania, w których uczestniczyli przedstawiciele Policji oraz Straży Miejskiej, zaproszeni do utworzenia koalicji lokalnej, mającej na celu wzmocnienie działań profilaktycznych w zakresie zapobiegania używaniu substancji psychoaktywnych. Na spotkaniu omówiono cele i założenia kampanii. Koalicjantom przedstawiono metody i formy pracy Sekcji Promocji Zdrowia w ramach profilaktyki substancji psychoaktywnych. Podczas narady wymieniono się doświadczeniami oraz ustalono wspólny zakres działań. Podpisano również porozumienie koalicyjne o współpracy w omawianym zakresie. Wszystkim instytucjom przekazano materiały edukacyjne kampanii kierowane do

petentów. W ramach akcji na terenie nadzorowanym odbyły się liczne działania edukacyjne, mające na celu ochronę młodych ludzi przed eksperymentowaniem i złapaniem się w sidła nałogu.

Dnia 06.06.2023 r. w Zespole Szkół nr 1 w Pszczynie odbyły się warsztaty dotyczące uzależnień od środków psychoaktywnych. W ramach spotkania licealistom przypomniano definicję środków psychoaktywnych oraz omówiono konsekwencje i szkody płynące z ich zażywania. Przedyskutowano sposoby i zachęty stosowane przez produkujących substancje psychoaktywne, by znaleźć kolejnych uzależnionych klientów. Zachęcano młodzież do rozwijania pasji i zainteresowań (czynniki chroniące), troski o swoją kondycję fizyczną i prawidłowe odżywianie oraz dbania o dobre relacje społeczne. W części praktycznej odbyły się ćwiczenia z użyciem alko- i narkogogli m.in. tor przeszkód, układanie wieży z kubków czy poszukiwanie przedmiotów wśród innych rozrzuconych. Młodzież chętnie i aktywnie uczestniczyła w zajęciach.

„Tydzień Higieny Rąk” ogłoszony przez Głównego Inspektora Sanitarnego w dniach od 10 do 14 lipca br. zainicjował spotkanie z dziećmi odbywającymi kolonie i półkolonie w Gajówce Osowiec w Piasku. Podczas spotkania z dziećmi omówiona została prawidłowa technika mycia rąk. Każde dziecko mogło przećwiczyć tę czynność w specjalnie przygotowanej „myjni polowej”. Zwracano również uwagę na sytuacje, w których powinno się stosować płyny do dezynfekcji dłoni. Dzieci chętnie dzieliły się swoimi spostrzeżeniami i wiedzą w zakresie higieny rąk, higieny osobistej i otoczenia. Wychowawcom pozostawiono materiały edukacyjne celem utrwalenia przekazanej wiedzy.

W dniu 18 sierpnia w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2023” pracownicy PSSE wraz z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Pszczynie zorganizowali stoiska profilaktyczne na terenie ośrodka wypoczynkowego w Łące. Poprzez zabawę, karty pracy oraz rozmowy indywidualne przypomniano dzieciom zasady bezpiecznego wypoczynku nad wodą oraz ochrony przed kleszczami. W ramach akcji „Nowe narkotyki– Nowe zagrożenia” młodzież i osoby dorosłe mogły przetestować alko- i narkogogle. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem.

W ciągu okresu wakacyjnego dystrybuowano materiały dotyczące bezpiecznego wypoczynku do bibliotek, kąpielisk, organizatorów wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży, miejskich i gminnych ośrodków sportu i rekreacji, rodzinnych ogrodów działkowych, celem dotarcia z przekazem do jak najszerszego grona odbiorców. Materiały dotyczyły ochrony przed słońcem, bezpiecznego spędzania czasu wolnego oraz ochrony przed kleszczami.

Materiały edukacyjne dot. wojewódzkiej akcji pt. „Łap słońce z głową” zostały przekazane jednostkom samorządu terytorialnego, dyrekcjom szkół podstawowych

i ponadpodstawowych, celem zamieszczenia na stronach internetowych. Do wszystkich szkół przed okresem letnim przekazano również plakat dot. akcji „Bezpieczne Wakacje 2023”.

W dniu 13 września 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach, Starosta Powiatu Pszczyńskiego oraz Burmistrz Pszczyzny zorganizowali konferencję pt. „Zdrowie dzieci w naszych rękach” w Pszczyńskim Centrum Kultury.

Konferencja skierowana była do przedstawicieli powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa śląskiego, placówek oświatowych i podmiotów leczniczych z terenu powiatu pszczyńskiego. Uczestnicy konferencji wysłuchali wykładów nt.: COVID-19 i zakażeń SARS-COV-2 w województwie śląskim z perspektywy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, otyłości dziecięcej i roli środowiska szkolnego w profilaktyce i leczeniu, odpowiedzialności prawnej nieletnich, suplementów diety, napojów energetycznych, dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii w placówkach oświatowych, środków higienicznych i podniesienia poziomu higieny w placówkach szkolnych, szczepień przeciw pneumokokom.

Przerwę między wykładami uatrakcyjnił występ Stowarzyszenia „Take Tam...” im. Artystów Międzywojnia, który przedstawił w sposób artystyczny problem konsekwencji używania przez młodych ludzi napojów energetycznych. W wydarzeniu wzięło udział 250 osób.

W Liceum Ogólnokształcącym im. Zbigniewa Religi w Gilowicach w dniu 23 listopada odbyły się obchody „Światowego Dnia Rzucania Palenia”. Do młodzieży skierowano wykłady dotyczące szkodliwości palenia zarówno papierosów tradycyjnych, jak i e-papierosów. Uczestnicy wykładów mieli możliwość pomiaru zawartości tlenku węgla w wydychanym

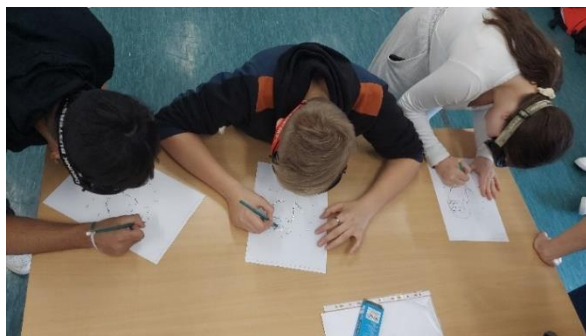
powietrzu. W związku z trwającym równocześnie „Światowym Tygodniem Wiedzy o Antybiotykach” poruszono temat antybiotykooporności i prawidłowego stosowania antybiotyków. Informacje dla uczniów nt. podniesienia świadomości społeczeństwa na temat zjawiska narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki były nagłaśniane w szkolnym radiowęźle. W szkole została również zorganizowana tematyczna wystawa.

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” oraz akcji pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” w 20 szkołach ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, koordynatorzy szkolni przeprowadzili 146 godzin lekcyjnych, w wyniku których edukacją objęto 3119 uczniów. Młodzież brała udział w apelach profilaktycznych i prelekcjach wygłaszanych przez nauczycieli. Dla petentów przygotowano wystawę informacyjno-edukacyjną na temat profilaktyki HIV/AIDS.

W grudniu przeprowadzono warsztaty edukacyjne w zakresie profilaktyki uzależnień dla wychowanków Okręgowego Ośrodka Wychowawczego w Łące oraz uczniów Szkoły Podstawowej nr 6 im. ks. Jana Twardowskiego z Oddziałami Integracyjnymi w Pszczynie. Głównymi tematami poruszonymi podczas wydarzeń była szkodliwość używania substancji psychoaktywnych. Na zajęciach omówiono ich definicje, niebezpieczeństwo związane z ich zażywaniem, wskazano na produkty spożywcze, które mogą poprawić koncentrację organizmu. Zwrócono uwagę również na rolę więzi rodzicielskiej i przyjacielskiej jako czynnika chroniącego. Każdy uczestnik mógł przetestować alko- i narkogogle, które pogarszając pole widzenia, utrudniły młodzieży wykonanie prostych czynności.

Działania podejmowane w 2023 r. w zakresie promocji zdrowia i komunikacji społecznej, dotyczyły szeroko rozumianej profilaktyki, promowania zdrowego stylu życia oraz działań związanych z sytuacją epidemiologiczną. Realizacja zadań odbywała się poprzez inicjowanie i koordynowanie programów edukacyjnych, edukację w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz podczas imprez masowych, a także nagłaśnianie problematyki zdrowotnej w mediach społecznościowych.

Podczas prowadzonych wizytacji i narad stwierdza się zainteresowanie tematyką prozdrowotną wśród uczniów i kadry pedagogicznej, natomiast dużą barierą jest brak czasu na realizację, natłok różnych zadań oraz braki w obsadzie kadrowej.

Sekcja Promocji Zdrowia dąży do corocznego podniesienia frekwencji szkół w programach edukacyjnych, celem dotarcia z edukacją do jak największej ilości szkół.